

FAGOPPGAVE

Tema: Den profesjonelle førskolelærer

- "Relasjoner barn – voksen"

Utarbeidet av:

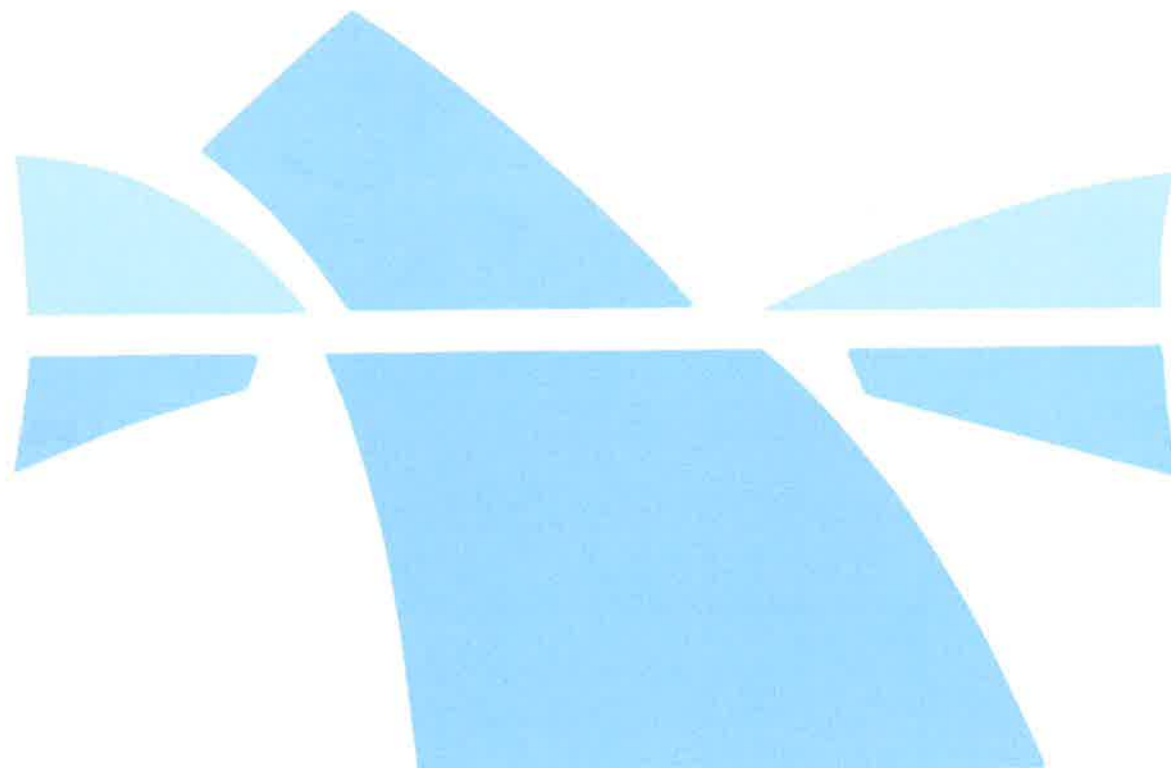
Maja Arnø

Studium:

Førskolelærerutdanning, deltid, kull 2008, Nesna

Innlevert:

Høst 2011

Innhold

Forord	2
1.0 Innledning	3
1.1 Presisering av problemstilling (begrepsavklaring, begrunnelse)	3
1.2 Faglig ståsted	3
1.3 Førforståelse	4
2.0 Lover og vedtekter	4
3.0 Teori	5
3.1 De voksnes definisjonsmakt	5
3.2 Erkjennelse og anerkjennelse	6
3.3 Verdier og holdninger	6
3.4 Barns selvfølelse og selvutvikling	7
3.5 Maslows behovspyramide	8
3.6 Relasjonsarbeid i barnehagen	8
3.7 Voksenrollen	9
4.0 Metode	10
4.1 Kvalitativ og kvantitativ metode	10
4.2 Intervju	10
4.3 Personvern/etikk	10
4.4 Presentasjon av informantene	11
5.0 Drøfting og resultat	11
5.1 Hva legger du i begrepene selvbilde og selvfølelse?	11
5.2 Hva mener du er viktig for å ivareta barns selvbilde og selvfølelse?	13
5.3 Om du ser noen i personalgruppa ha dårlige holdninger overfor barn, ville du tatt tak i dette? Og hvordan?	14
5.4 Hvordan kan førskolelæreren arbeide i personalgruppa med å skape gode relasjoner mellom barn og voksne?	16
6.0 Konklusjon	17
Litteraturliste	19
Vedlegg 1	20
Vedlegg 2	21

Forord

Jeg vil takke mine medstudenter under denne prosessen som har gitt meg støtte og gode råd. Vil også gjerne takke min veileder Signe som har gitt meg god tilbakemelding og veiledning underveis.

Jeg vil også rette en stor takk til de barnehagene som har åpnet opp for å ta meg imot til undersøkelse i barnehagene deres. Tusen takk for gode besvarelser og fine intervju.

Sist vil jeg takke mine kjære arbeidskollegaer, som gjennom hele min skolegang har støttet og oppmuntret meg.

280353

Nesna våren 2011

1.0 Innledning

Gjennom min studietid her på Nesna har jeg lært mye. Jeg har også vært så heldig at jeg har klart og kombinert jobb og skole gjennom disse årene. Dette har ført til at jeg har fått sett mye av teori opp imot praksis.

Det jeg selv er opptatt av i min jobb, og gjerne vil vite mer om er de relasjonene personalet i barnehagen har til barna. Har personalet innvirkning på barna i barnehagen? Hvordan kan relasjonene mellom voksen og barn påvirke barns selvopplevelse og selvutvikling? Og hvordan skal man som pedagogisk leder arbeide med personalet sitt til å ha gode relasjoner?

Jeg har derfor da valgt å jobbe med problemstillingen: ***Hvordan kan førskolelæreren arbeide med å skape gode relasjoner mellom barn-voksen?***

1.1 Presisering av problemstilling (begrepsavklaring, begrunnelse)

Det jeg mener med at førskolelæreren skal arbeide med å skape, er at hvordan skal man i personalgruppa jobbe for å ha gode relasjoner til barna.

Det jeg legger i ordet relasjoner er måten de voksne samarbeider med barnet på, hvordan er forholdet mellom barn/voksen i barnehagen.

1.2 Faglig ståsted

Jeg har hele mitt liv vært glad i barn, og tidlig våren 2008 begynte jeg å jobbe i barnehage. Etter å ha jobbet en stund bestemte jeg meg for å begynne på førskolelærerutdanningen. Jeg valgte å gå deltid fordi at jeg ville gjerne ha muligheten til å jobbe og se ting i praksis samtidig som jeg studerte. Dette har gjort til at jeg nå har godt over 3 år med erfaring fra jobb i barnehage. Jeg ble ansatt som assistent, men har også fått prøvd meg som pedagogisk leder i perioder.

Jeg har også gjennom disse skoleårene vært ute i forskjellige barnehager i praksis, der jeg har sett og lært mye nytt.

1.3 Førforståelse

Flere og flere barn tilbringer lengre tid i barnehagen, derfor blir det viktig å vite hvordan relasjonene mellom barnet og personalet er, og burde være.

Alle barn er forskjellig, derfor mener jeg at hvert enkelt barn skal bli sett og behandlet med omsorg og likeverd. Personalet påvirker barna i sitt daglige samarbeid, derfor er det viktig at alle blir hørt, sett og tatt på alvor. For gjennom samarbeidet mellom barn og voksne skaper vi forutsetninger for læring og utvikling hos barnet.

2.0 Lover og vedtekter

Alle arbeidsplasser har lover og rammer de jobber etter, det samme har barnehager.

Barnehagen jobber blant annet etter barnehageloven og rammeplanen som jeg vil nevne i min oppgave.

I rammeplanen står det skrevet om hva som skal være barnehagens innhold og oppgaver.

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven og på internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til. Vi arbeider med rammeplanen slik at alle som jobber i en barnehage har en ramme å jobbe rundt, som planlegging, gjennomføring og vurdering. (Rammeplanen 2006:4)

Jeg har sett på noen lover som er vesentlige i forhold til min problemstilling:

"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. "(Barnehageloven §1) (Internett 1)

VI som jobber i barnehage har et ansvar, og det er å ivareta barnet. Barnet har behov for omsorg fra oss voksne, slik at det kan utvikle seg. Oppdragelsen av barnet er det også foreldrene som bestemmer, derfor må vi i personale godta og forstå de forskjellige foreldreforeningene som er. (Rammeplanen 2006)

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering. (Barnehageloven § 1, formål.) (Internett1)

I barnehagen er vi et fellesskap. Derfor skal barna få tillit til oss, og vi skal respektere barnet. Mange barn er forskjellige, og de har den rett til å være forskjellig. Barnehagen skal oppdra barn til å møte og skape et likestilt samfunn. (Rammeplanen 2006)

"Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet." (Barnehageloven § 2 barnehagens innhold)

Barnehagen er en viktig oppvekst og læringsarena for barna. Barnehagen skal da støtte barns utvikling ut fra barnets eget ståsted, å gi de utfordringer.

Barnehagen skal også ha en pedagogisk ledelse, der styrer og pedagogisk leder har et særlig ansvar for planlegging, gjennomføring, vurdering og utvikling av barnehagens oppgaver og innhold. De har også som oppgave å veilede de andre i personalet, slik at alle har en felles forståelse av barnehagens oppgaver og innhold. (Rammeplanen 2006)

3.0 Teori

På bakgrunn av at flere og flere barn tilbringer mer tid i pedagogiske institusjoner som barnehagen, er det viktig å forstå hva som skjer i relasjonen mellom barn og voksne.

Relasjonene barn og voksen imellom kan skape forutsetninger, som at barnet får opplevelse av seg selv, utvikling og læring. (Bae og Waastad 1992)

3.1 De voksnes definisjonsmakt

De voksne har en mektig posisjon i barnehagen når det kommer til barn og hvordan de ser på seg selv, den såkalte definisjonsmakten. Barn er meget avhengig av de reaksjonene de får fra sine omsorgspersoner for å bygge opp et bilde av hvem de selv er og for å skape seg selv. Det er måten vi voksne kommuniserer med barnet på, svarer barnet og gir de respons og motivasjon som kalles definisjonsmakten. Denne makten kan brukes på flere måter. Man kan bruke den på den måten at man fremmer barns selvstendighet, at de tror på seg selv, at de har respekt for seg selv og andre. Men denne makten kan også brukes på måter som underminerer barns selvrespekt og selvstendighet.

Definisjonsmakten eksisterer i alle sammenhenger der den ene parten er avhengig av den andre, som for eksempel foreldre/barn, barnehage personell/barn, leder/ underordnet og lignende. Men små barn er mer avhengig av sine voksne omsorgspersoner, derfor er det svært viktig å være klar over dette problemet når man jobber med barn. (Skram 1995)

3.2 Erkjennelse og anerkjennelse

Vi kan kort definere begrepet erkjennelse med å si at det kan ofte forbindes med sannhet eller kjærlighet, eller å gå inn i seg selv, ta inn sider ved seg selv som kanskje ikke er så behagelige. Vi kan si at det å erkjenne er å gi seg lov til å komme nær, og bli kjent med det som er. Erkjennelse er ikke lett. Det må skapes, utvikles, leves og ivaretas av hvert enkelt individ.

Begrepet anerkjennelse betyr å stå hos, eller stå ved noen. En anerkjennende relasjon vil si at du må kunne være åpen, at du klarer å gå inn i andres opplevelsesverden et øyeblikk. En anerkjennende relasjon vil også si å komme nær sin egen opplevelsesverden. Det kan påminne om fortvilelse, sorg, savn og lignende. Man må være åpen og sterk for og både motta og gi anerkjennelse.

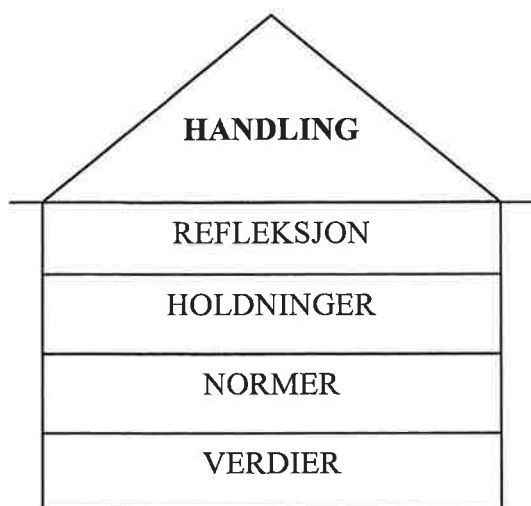
Anerkjennelse står i nær sammenheng med erkjennelse, uten erkjennelse ingen anerkjennelse, og uten anerkjennelse ingen erkjennelse. Det vil da si at man må kunne gå inn i seg selv for å kunne gå inn å lytte og ha medfølelse for andre. Kort oppsummert er erkjennelse der du går inn i deg selv, og erkjenner hvem du selv er. Mens anerkjennelse er der du klarer å gå inn i andre å lytte og stå ved andres side og respektere dem. (Bae og Waastad 1992)

3.3 Verdier og holdninger

Oppdragelse og arbeid med barn bygger på verdier og oppfatninger. Våre verdier har vi satt oss fra vi selv var små. Vi har bygget opp et verdigrunnlag i vår egen oppvekst. Derfor er vi mennesker forskjellige, fordi vi er "bygd opp" på forskjellig måte. Verdiene våre er noe som er betydningsfullt, noe vi strekker oss mot eller vil ivareta. Verdiene er ikke statiske, så endringene i samfunnet vil være med på å påvirke hva som er sentrale verdier.

En persons holdninger kommer til uttrykk i samarbeid med andre mennesker. Vårt menneskesyn, våre verdier og vurderinger kommer til uttrykk i våre holdninger. Synonymord for holdning er synsmåte, mening, tenkesett og innstilling. Det vil si at vår tenking omkring barn vil styre vår handling.

Forholdet mellom verdier, holdninger og handlinger er synliggjort i en modell som blir kalt isfjellmodellen:

(Rydjord Tholin 2008:64)

Denne modellen viser at under ligger refleksjon, holdninger, normer og verdier. Det er det som ligger i underbevisstheten. Vi har alle bygd oss opp forskjellige refleksjoner, holdninger, verdier og normer med tiden, og alle disse kommer fram i handlingen. Det er gjennom handlingen vår vi viser hva som ligger under. (Rydjord Tholin 2008)

3.4 Barns selvfølelse og selvutvikling

Barn opplever selvfølelse og selvutvikling i relasjon og samhandling med andre mennesker. Dette er spesielt mennesker som er barnets omsorgspersoner, som foreldre. Men her under kommer også personalet i barnehagen og lærere inn.

Voksen/barn relasjonen i både barnehage, skole og i hjemmet har mye å si på barns selvopplevelse og selvutvikling. Barnet strever for å bli anerkjent, slik at det kan bli kjent med deler av seg selv, bygge opp, styrke og holde angsten av å bli forlatt og angsten for å bli oppslukt under kontroll. Og bli anerkjent av de voksne barnet er avhengig av er så viktig for barnet at det handler om psykologisk liv eller død.

Relasjonene mellom voksen og barn skaper forutsetninger til hva barna lærer senere, både om læring og ikke minst om seg selv. Om barnet ikke blir møtt med aksept og forståelse for egne følelser kan dette skape en stor forvirring for barnet, og det kan da ha liten tro på seg selv og dens følelser. Barnet tar til seg kunnskap, holdninger og verdier i samhandling med sine omsorgspersoner, derfor er det viktig at de voksne har en anerkjennende kommunikasjon med barnet. (Bae og Waastad 1992)

3.5 Maslows behovspyramide

Jeg vil trekke fram Maslows behovspyramide når vi snakker om barn/voksen relasjonen. Vi kan ikke forvente at barna utvikler seg selv uten noe slags samhandling med andre.

Maslow sier det at mennesket har behov for trygghet, sikkerhet, sosiale behov og behov for å lære/oppleve. Vi har alle forhold til ting, til mennesker og vår egen utvikling. Maslow sier det at etter at de fysiologiske behovene (grunnbehov) er dekt, blir behovene i forhold til andre mennesker viktigere. Vi går lenger opp i hans behovspyramide og søker trygghet, kontakt og anerkjennelse. (Gotvassli 2004)

(Internett 2)

3.6 Relasjonsarbeid i barnehagen

Som menneske har vi alle ulike forhold til andre mennesker. Det handler mye om kjemi og om vi går overens med andre. I barnehagen og arbeid med barn er det viktig at alle barna blir anerkjent og ivaretatt. Om dette er et problem hos noen er det viktig og ha et system der dette blir fanget opp. Alle mennesker trenger noen som bryr seg spesielt om dem, relasjonene mellom omsorgsgivere og barn skaper forutsetning for all læring og utvikling hos barnet.

I arbeid med et relasjonsskjema kan man finne ut av hvordan barna blir ivaretatt og hvordan man videre kan jobbe med relasjonene i barnehagen. Danskene Sigsgaard, Rasmussen og Smith presenterer et relasjonsskjema for å kartlegge personalets forhold til barna på avdelingen. Poenget er å gjøre personalet bevisste på deres forhold til barna i barnehagen, og kanskje å avdekke om enkeltbarn ikke får den oppmerksomheten og omsorgen den trenger. Det er urealistisk å tro at hele personalgruppa kan være like engasjert i alle barna, men det er sentralt for alle barn å ha en voksenperson den kan føle seg trygg og ivaretatt av.

Relasjonsskjema er et godt utgangspunkt man kan bruke på dette relasjonsarbeidet. Her får man sett hvilke barn som man kanskje må gi mer av seg selv til. (Rydjord Tholin 2008)

Sigsgaard, Rasmussen og Smith sin utarbeidet relasjonsskjema:

Alle i personalet må fylle ut en oversikt i et skjema. Der setter de farge på enkeltbarnet. Der hver farge representerer hvilket forhold du har til barnet.

Rød:

- De barna som får tråkke inn i sjelen din med støvler på
- De barna du gir privilegier
- De barna du umiddelbart forstår og blir glad i

Svart:

- De barna som får det til å koke over for deg
- De barna som gjør at du blir sintere enn situasjonen egentlig tillater
- De barna du ikke forstår

Blå:

- De barna som ikke kontakter deg
- De barna du selv ikke kontakter så ofte

Grønn:

- Barn du har en utmerket kontakt med, men som likevel ikke "røde"
- (Rydjord Tholin 2008: 141)

3.7 Voksenrollen

Som en voksenperson i barnehagen har man den muligheten til å gjøre forskjell for et barn, på både godt og vondt. Man må prøve å gjøre barnehagen som en meningsfull og omsorgsfull plass å være for barna. Personalet i barnehagen jobber under rammeplanen i barnehagen, der står det blant annet at *"Barnehagens omsorgs og læringsmiljø skal fremme barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Barnehagen må gi det enkelte barnet støtte og utfordringer ut fra egne forutsetninger og bidra til et meningsfullt liv i fellesskap med andre barn og voksne."* (Rammeplanen 2006:18)

De voksne i barnehagen har en mektig posisjon når det gjelder barna i barnehagen. Det er da viktig at de voksne må tenke over sin rolle i hverdagen til barna, og ikke misbruker den såkalte definisjonsmakten.

Barna i barnehagen er avhengig av de voksne i barnehagen, derfor er det viktig at de voksne tenker over deres rolle i barnehagen, og at de er der for barna. (Skram 1995)

4.0 Metode

"Metoden er redskapet vårt i møte med noe vi vil undersøke. Metoden hjelper oss til å samle inn data, det vil si den informasjonen vi trenger til undersøkelsen vår" (Dalland 2007: 81)

Etter problemstillingen var satt skulle vi ut i barnehager å bruke metode som redskap. Jeg ville gjerne bruke intervju som metode, der målet var å forstå innholdet og meningen i det som ble sagt. (Dalland 2007)

4.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Man velger gjerne mellom to metoder i undersøkelsen, og det står mellom kvalitativ metode og kvantitativ metode:

Kvalitativ metode i er der du søker svar i dybden. Der du kan fange opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle. (Dalland 2007)

Kvantitativ metode søker gjerne klare svar. Der man former informasjonen om til målbare enheter. Stiller gjerne spørsmål der man får ja/nei svar og man kan finne gjennomsnittet og prosenter av en større mengde. (Dalland 2007)

4.2 Intervju

Jeg har selv valgt å bruke kvalitativ metode i min undersøkelse, der jeg har valgt å bruke intervju som metode. Jeg bruker dette for å få frem gode resultater der jeg også har muligheten til å drøfte teori og praksis med mine informanter.

Jeg valgte å intervju to førskolelærere. Dette er to førskolelærere som har jobbet i mange år som pedagogisk ledere, og har lang erfaring med jobb i barnehage. Jeg ville gjerne intervju pedagogiske ledere, ettersom vi jobber med temaet *"Den profesjonelle førskolelæreren"*.

Ikke alle intervju spørsmålene ble tatt med i oppgaven, fordi jeg synes spørsmålene og svarene gikk litt inn i hverandre.

4.3 Personvern/etikk

Vi som studenter har blitt veiledet under denne perioden med at alle våre undersøkelser er i tråd med personvernet. For å arbeide med personopplysninger er vi underlagt bestemte krav fra samfunnet.

Alt vi undersøker og får opplysninger om fra våre informanter skal behandles i hensyn til personopplysningsloven.

"Formålet med lov om personvern er å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personalopplysninger. Slik står det i loven §1." Dalland 2007:238)

4.4 Presentasjon av informantene

Barnehage A: Dette er en privat barnehage med to avdelinger. Barnehagen har til sammen 37 barn fra 0-6 år. Her jobber 6 assistenter, 2 pedagogiske ledere og 1 førskolelærer. Styrer jobber i 100% styrerstilling

Førskolelærer A:

Dette er en kvinnelig førskolelærer som har jobbet i barnehage i 18 år. Hun har vært assistent i 10 år, i de siste 8 årene har hun jobbet som pedagogisk leder. Denne førskolelæreren ville også ha intervju spørsmålene på forhånd, noe hun da fikk.

Barnehage B:

Dette er også en privat barnehage med to avdelinger. Barnehagen har til sammen 32 barn, her jobber det 5 assistenter og 2 pedagogiske ledere. Styrer er i 100% styrerstilling.

Førskolelærer B:

Dette er en kvinnelig førskolelærer. Hun har jobbet som assistent i 2 år og som pedagogisk leder i 5 år. Hun trengte ikke intervju spørsmålene på forhånd, så vi gikk rett på intervjuet.

5.0 Drøfting og resultat

Herunder ligger mine resultat av intervjuene med mine informanter. Ut ifra disse resultatene vil jeg tolke svarene og drøfte de opp imot min egen forståelse og hva jeg selv har lært under denne prosessen. *"Å drøfte er å diskutere og ta for seg og granske noe fra forskjellige sider"*. (Dalland 2007:120)

5.1 Hva legger du i begrepene selvbilde og selvfølelse?

Førskolelærer A:

"Selvbilde er summen av de inntrykk og tanker barnet har om seg selv og deres plass i forhold til andre mennesker og samfunnet."

”Selvfølele er hvordan barnet opplever seg selv, det de føler om seg selv. Det vil si en visshet om egen verdi, altså nettopp om hvordan det føles å være deg.

Førskolelærer B:

”Det jeg legger i begrepet barns selvbilde er hvordan barnet ser på seg selv. Barns selvbilde bygges opp av oss voksne, både i hjemmet og i barnehagen. Vi er med på å styrke barna og måten de ser på seg selv ved å være der for dem, og støtte dem daglig. Har vi et godt syn på barna vil de få et godt syn på seg selv.”

”Jeg vil si at selvfølelse blir litt det samme som selvbilde, bare at det er hvordan barnet føler seg. Hvordan barnet føler om seg selv. Dette er noe jeg også mener at vi voksne er med på å påvirke.”

Man merker nok forskjell på at førskolelærer A hadde fått sine spørsmål på forhånd av intervjuet. Hun hadde en grei begrepsavklaring på ordene, men synes selv at de blir litt tatt ut ifra boka og veldig teoretisk.

Førskolelærer B setter disse begrepene litt mer opp imot praksis, hun ser litt mer hvordan disse to begrepene har betydning for barnet i det daglige arbeidet med barna. Hun tar også med hvordan voksenrollen er med på å påvirke disse to begrepene. Dette er da noe hun kan ha sett selv i praksis og som ligger inne i hennes tankegang når det kommer til det daglige samarbeide med barna.

Jeg synes begge svarene var veldig konkrete og det var greie begrepsavklaringer som sier mye om hva selvbilde og selvfølelse er.

Selvbilde og selvfølelse går veldig inn i hverandre. Jeg satt igjen etter intervjuene med en følelse av at vi hadde de samme inntrykkene av hva som lå i begrepene. Essensen i disse to begrepene har mye med voksenrollen å gjøre. At det er vi som voksne som har en stor innflytelse på barna og hvordan de ser på seg selv og føler seg. De må få omsorg, bli sett og hørt for så å utvikle seg. Her kommer anerkjennelsen mye inn. Anerkjennelsen innebærer et forsøk på å forstå hva den andre opplever eller er opptatt av. Her må da den voksne forstå hva som ligger i barnets opplevelse av seg selv. (Bae 1996)

Det meste barnet gjør ligger det en mening bak. Barnet søker stadig vekk bekreftelse på det den gjør. Her må vi som voksne være flinke å se barnet, og tenke oss om før vi sier eller gjør

noe. Vi må spørre oss selv, hva ville barnet med dette? Hva var meningen bak dette? Som sakt så søker barna bekreftelse på det de gjør hele tiden, det strever for å bli anerkjent, slik at barnet kan bli kjent med deler av seg selv, bygge opp og styrke seg selv. De lever i en frykt for ikke å bli anerkjent og angst for å bli forlatt av sine omsorgspersoner. (Bae og Waastad 1992)

Det er viktig at vi som voksne anerkjenner barnet, og gir de tilbakemeldinger som bekrefter det de gjør, så barnet får vite om det de gjør er riktig eller ikke. Barnet må få tilpasset seg i samfunnet. De skal bli selvstendige individer, derfor må de ha hjelp i starten med å finne seg selv og sin plass i samfunnet.

5.2 Hva mener du er viktig for å ivareta barns selvbilde og selvfølelse?

Førskolelærer A:

"Jeg synes det er viktig å gi barnet kjærlighet og aksept. Barnet skal føle seg spesiell, elsket og ivaretatt samtidig føle seg som et verdifullt barn. Barna skal også føle seg rettferdig behandlet og verdsatt.

Ved å respektere barnet, gi det trygghet, omsorg og ros vil det på sikt utvikle et positivt og realistisk bilde av seg selv.

Førskolelærer B:

"For å ivareta barns selvbilde og selvfølelse må man ivareta barnet. Man må se hvert enkelt barn for hvem de er. Alle skal føle seg likeverdige og som en del av samfunnet. Man må se og lytte til barnet, og få barnet til å føle seg sett, hørt og akseptert."

Informantene har en god forståelse på det å ivareta barns selvbilde og selvfølelse. De bekrefter også mye av det jeg selv synes er viktig, at barnet skal føle seg ivaretatt og føle seg som en del av samfunnet.

Informantene kommer med mange påstander om hvordan barnet skal føle seg, og mye av dette er jeg enig med dem i. Men jeg synes det mangler litt av hvordan vi voksne skal arbeide med dette. Skulle gjerne tenkt meg at det ble satt litt mer opp imot praksis og ut ifra egne erfaringer og hvordan de selv jobbet med dette i barnehagene sine.

Vi voksne spiller en sentral rolle i barnas liv, og uten en bekreftelse fra oss voksne strekker ikke barna til. Det blir for dem som et liv uten mening. Barna søker konstant støtte og bekreftelse fra oss voksne, på alt de gjør og foretar seg.

Vi som voksne i barnehagen har en stor innflytelse på barna, og her er det viktig at vi ikke misbruker den. Som voksenperson i barnehagen kan vi gjøre forskjell på et barn, på både godt og vondt.

Vår definisjonsmakt i barnehagen kan brukes på to måter, vi kan bruke det på den måten som fremmer barns utvikling, at de tror på seg selv, at de har respekt for seg selv og andre. Men denne makten kan også brukes på måter som underminerer barns selvspekt og selvstendighet. Slik at barnet ikke ser på seg selv som viktig og likeverdig. (Skram 1995) Definisjonsmakten finnes der den ene parten er avhengig av den andre, som barn/voksen relasjonen. Barnet er avhengig av den voksne for å få bekreftelse og omsorg. Uten dette vil det bli et meningsløst liv for barnet.

Dette sier også Maslows behovspyramide mye om. For at barnet skal komme seg videre oppover behovspyramiden trenger den å ha et forhold til andre mennesker. Om ikke barnet får den sosiale kompetansen og omsorgen vil den stagnere og bli stående fast i behovspyramiden og ikke komme seg videre. Den trenger trygghet/sikkerhet for så å komme seg videre til sosial tilhørighet og man må da få sosial tilhørighet for å komme seg videre for å få sosial status. Så alt dette handler om samarbeid med mennesker. (Gotvassli 2004)

Så det jeg selv mener i forhold til det å ivareta barns selvbilde og selvfølelse er det at vi voksne er bevisste på den definisjonsmakten vi har overfor barnet, og at vi bruker den definisjonsmakten på rett måte. Man kan altså bruke definisjonsmakten på den måten at man fremmer barns selvstendighet, at de tror på seg selv, at de har respekt for seg selv og andre. Men denne makten kan også brukes på måter som underminerer barns selvspekt og selvstendighet. (Skram 1995)

5.3 Om du ser noen i personalgruppa ha dårlige holdninger overfor barn, ville du tatt tak i dette? Og hvordan?

Førskolelærer A:

" Dette er noe som absolutt må bli tatt hånd om. Jeg ville tatt med meg vedkommende for en prat. Om ikke problemet har endret seg etter kort tid ville jeg gått videre til styrer med

rapport og latt henne tatt over. Om situasjonen hadde bedret seg ville jeg gitt vedkommende skryt og fortalt at det merkes at situasjonen har endret seg.

Førskolelærer B:

"Dette mener jeg er en ganske alvorlig situasjon som må bli tatt hånd om så fort som mulig. Jeg ville helt klart tatt med meg vedkommende for en samtale om hva jeg har sett. Man må også gi vedkommende en mulighet til å forklare seg. Man må komme fram til en felles forståelse på hvordan våre holdninger i barnehagen skal være. Etterarbeid vil det også bli. Her er det min jobb og observere videre og se på utviklingen og om den blir noe bedre.

Det er kanskje ingen fasitsvar på hvordan man skal håndtere slike holdningsproblemer i barnehagen. Men her er jeg selv veldig enig i hva mine informanter sier, og det er at dette er noe som burde bli tatt tak i straks. Mine informanter har også meget like syn på hvordan de ville håndtert denne saken. De begge ville tatt tak i dette med en gang, fordi at dette er noe de mener ikke er akseptabelt. Begge informantene ville også innkalt til et møte/samtale med vedkommende dette gjaldt. Her vil de da sammen med vedkommende komme fram til en enighet for så å observere videre å se om samtalen har gjort noe ut holdningsproblemen til den ansatte. Begge ville også ha hatt etterarbeid med observasjoner på den ansatte for å se etter om bedringer. Etterarbeidet mener jeg kan være like viktig som selve samtalen i begynnelsen. For her får man da se på holdningene og verdiene til den ansatte, og se om personen egner seg til arbeid med barn. Informant A mener også at hun ville brukt andre instanser til å se på dette om det ikke ble noen bedring, som for eksempel styrer. Det er greit og ha flere å lene seg til i en slik sak, slik at man får flere syn på saken.

Som ansatt i barnehage vil man ofte bli utfordret på egne følelser og reaksjoner i møte med barn som provoserer, tøyser grenser og aktiviserer negative følelser. Det er noen barn som er litt ekstra krevende i alle barnehager, og personalet i barnehagen burde være forberedt på det. I barnehagens hverdag er man ofte preget av situasjoner der man må ta raske avgjørelser som ikke alltid er like gjennomtenkt, og vår handling da sier mye om hvilke holdninger, normer og verdier som ligger til bunns for våre handlinger. (Rydjord Tholin 2008) Det står også skrevet i rammeplanen at *Hvordan personalet møter barns uttrykk gjennom kropp, språk, følelser og sosiale relasjoner har betydning for deres læring.* (Rammeplanen 2006:27)

Vår praksis i barnehage gjenspeiler holdningene og verdiene våre, derfor er det viktig at man arbeider grundig med holdningsarbeid, og at man sammen i personalgruppa finner et felles

pedagogisk grunnsyn, slik at alle i barnehagen har et felles syn på hvordan arbeidet i barnehagen skal være. Da har man også felles mål å jobbe mot. (Rydjord Tholin 2008)

5.4 Hvordan kan førskolelæreren arbeide i personalgruppa med å skape gode relasjoner mellom barn og voksne?

Førskolelærer A:

"I personalgruppa kan vi jobbe med å være gode voksne for barna. Relasjonene mellom voksne og barn skal være preget av respekt og anerkjennelse. Barna har forskjellige personligheter og skal møtes for den de er.

Måten førskolelæreren kan jobbe med dette i personalgruppa er å snakke/ diskutere på avdelingsmøter eller personalmøter. Det er viktig å få frem den voksnes pedagogiske grunnsyn, altså hva en mener er viktig i barns oppdragelse. Dette kan også være et tema som er aktuelt over en lengre tid. Der man kan ha caser/praksisfortellinger innen tema å jobbe ut ifra på ulike møter.

Førskolelærer B:

"Vi som førskolelærere har et ansvar for resten av personalgruppen, der er å gjøre de bevisste på relasjonsarbeid i barnehagen først og fremst. Gjøre dem bevisste på hvilke betydning vi voksne har for barnet. Vi førskolelærere sitter inne med en del mer fag kunnskap enn assistentene, så derfor blir det vår jobb og formidle videre til dem. Så for at jeg som førskolelærer skal kunne arbeide med personalet til å skape gode relasjoner må jeg først og fremst gjøre personalgruppen klar over hva gode relasjoner er, og hvilken rolle vi voksne skal ha i barnegruppen. Videre kan man jobbe titt og ofte med temaet på møter, ha ulike caser og samtale om hvert enkelt barn."

Dette spørsmålet var siktet rett opp imot problemstillingen min, og her ser jeg også at mine informanter har noe like svar. De er enige om hvordan de ville ha arbeidet med dette temaet, der de ville tatt opp temaet på avdelingsmøter og personalmøter, i form av caser og praksisfortellinger. Dette er et arbeid som er bra, men er det nok?

Førskolelærer B synes jeg legger et litt dypere arbeid inn i dette temaet. Hun vil først og fremst gi personalet sitt en mer faglig kunnskap. Dele på det hun selv har lært. Assistenten

mangler nok mye av den faglige kunnskapen når det kommer til dette, så det blir derfor viktig for assistenten å ha noe faglig stoff innenfor huden, før den begynner og skal løse caser. Her er det viktig at førskolelæreren gir av seg selv og er en god veileder for assistentene.

Å være førskolelærer er et fantastisk spennende yrke, men det krever også at man blir satt opp imot vanskelige avgjørelser til tider. Som en voksenperson i barnehagen kan man gjøre en vesentlig forskjell for et barn, på både godt og vondt. (Rydjord og Tholin 2008)

"Personalet må møte barn på en måte som formidler respekt og aspekt, tillit og tiltro."

(Rammeplanen 2006:13)

Barnehagen skal være en trygg og meningsfull plass for barnet å være. Derfor er det viktig at alle i personalet er bevisste om det, og at vi jobber mot samme mål.

Det er mange måter en kan jobbe med relasjonsarbeid i barnehage på. Som mine informanter sier kan man gjerne ta opp temaet på avdelingsmøter eller personalmøter. Bruk også gjerne caser og praksisfortellinger.

En annen måte å jobbe med relasjonene på er å jobbe med et relasjonsskjema.

I arbeid med et relasjonsskjema kan man finne ut av hvordan barna blir ivaretatt og hvordan man videre kan jobbe med relasjonene i barnehagen. Under relasjonsskjema kan man også finne ut av hvilke barn som ikke får den oppmerksomheten og omsorgen den trenger. For det er faktisk sann at ikke alle blir like mye sett og like mye anerkjent av oss voksne, så derfor er dette arbeidet greit å bruke så alle får sett på hvilke barn som kommer utenfor og trenger mer støtte av oss voksne. (Rydjord og Tholin 2008)

Når vi voksne jobber med relasjonsarbeid som å sette opp relasjonsskjema, bruke caser/praksisfortellinger på møter og lignende, blir det mer motiverende for oss å jobbe med det vi selv mener vi ikke er like gode på. Vi blir mer bevisst problemet og tar tak i problemet. Så hvordan førskolelæreren kan arbeide med å skape gode relasjoner er å starte et relasjonsarbeid, der de ansatte blir bevisste det de gjør, og blir motiverte til å skape gode relasjoner.

6.0 Konklusjon

Hvordan kan førskolelærer arbeide med å skape gode relasjoner mellom barn/voksen?

Når jeg startet arbeidet med denne fagoppgaven tenkte jeg at ikke alle var like bevisste voksen/barn relasjonen i barnehagen. Jeg sitter nå med en litt annen tanke rundt temaet. Selv

om relasjonsarbeid er noe som ikke blir jobbet med bevisst i det daglige arbeidet, ligger det i underbevisstheten hos de aller fleste.

Det ligger ingen fasit på hvordan vi kan arbeide med å skape god relasjoner, men jeg vil heller si at det fins mange gode løsninger på hvordan man kan jobbe med dette.

Man må være en god leder å være flink til å inkludere sine ansatte å gjøre de bevisst på hva relasjonene betyr for barna. Motiver personalet til å tenke over deres relasjoner med barna.

Oppgaven min har fått meg til å reflektere mye over hvordan jeg selv er i relasjoner med barn, og hvor viktig min rolle som voksen er i barnehagen.

Relasjonene mellom voksen/barn skaper forutsetning for læring og utvikling hos barnet. Dette er et gjensidighetsperspektiv, så det er ikke bare barnet som lærer, men også den voksne.

Litteraturliste

- Bae, Berit (1996) **Det interessante i det alminnelige**. Pedagogiske forum
- Bae, Berit og Waastad, Jan Erik (1992) **Erkjennelse og Anerkjennelse**. Universitetsforlaget AS, Oslo.
- Dalland, Olav (2007) **Metode og oppgaveskriving for studenter**. Gyldendal Norske Forlag AS 4.utgave, 4.opplag
- Gotvassli, Kjell- Åge (2004) **Et kompetent barnehagepersonale**. Høyskoleforlaget, 4.utgave.
- Skram, Dag (1995) **Det beste fra barnehage og skole**. TANO AS.
- Tholin Rydjord, Kristin (2008) **Yrkesetikk for førskolelærere**. Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.

Internettkilder:

Internet 1: <http://www.lovdatabasen.no/all/tl-20050617-064-001.html>

Internet 2: (Maslows

behovspyramide):http://www.google.no/imgres?q=maslows+behovspyramide&hl=no&sa=X&biw=1280&bih=709&tbm=isch&prmd=imvns&tbnid=WtMMdKyrbE-XIM:&imgrefurl=http://www2.www.kristiansund.no/hovedvernombud/maslow.html&docid=bcFzt8N96hU2HM&imgurl=http://www2.www.kristiansund.no/hovedvernombud/maslow.gif&w=400&h=342&ei=OOjKTreNCK_44QT_wflq&zoom=1&iact=rc&dur=332&sig=109037524450746256671&page=1&tbnh=151&tbnw=177&start=0&ndsp=15&ved=1t:429,r:1,s:0&tx=106&ty=76

VEDLEGG:

Vedlegg 1: Informasjonsbrev

Vedlegg 2: Spørsmål intervju

Vedlegg 1

Til

FORESPØRSEL OM Å GJØRE UNDERSØKELSER I DERES BARNEHAGE.

Mitt navn er, og jeg går mitt 4 og siste år på deltid førskolelærerutdanning ved høgskolen i Nesna. Jeg skal skrive en fagoppgave i pedagogikk som del av avsluttende eksamen i faget.

Undersøkelsene jeg har tenkt å gjøre er i forhold til min fagoppgave i pedagogikk, der den skal omhandle den profesjonelle førskolelæreren. Vi har selv valgt et tema vi vil jobbe med, og jeg har valgt å se på temaet relasjoner mellom barn- voksen, hvordan førskolelæreren arbeider for å skape gode relasjoner mellom barn og voksen.

Jeg ønsker å gjøre undersøkelser for å se de forskjellige måtene voksne og barn samarbeider på, og hvordan deres relasjoner er. Relasjonene skaper forutsetninger for hva barna lærer, både om fagstoff og seg selv.

Det er jeg som vil gjennomføre disse undersøkelsene. Som veileder har jeg Høgskolelektor Signe Agnete Hansen, sah@hinesna.no, og hun skal godkjenne undersøkelsen min før jeg gjennomfører denne.

De jeg gjerne vil bruke som informanter er førskolelærerne i barnehagen, på grunn av at oppgaven omhandler førskolelærerens rolle.

Jeg ønsker gjerne i mine undersøkelser å bruke intervju og som metode. Der jeg sender intervju spørsmålene på forhånd av intervjuene.

Har tenkt å bruke ca 1 time på intervjuene.

Vi som studenter samarbeider mye med veileder, og vi i samarbeid har ansvar for at undersøkelsen er i tråd med personvernet. Jeg og veileder har også ansvar for at informasjon og data som blir innhentet i saker som berører personvern blir slettet, og at anonymitet og taushetsplikt ivaretas i arbeid med oppgaven.

Min fagoppgave skal være ferdigstilt den 22. November 2011 og deretter skal den presenteres muntlig for medstudenter, faglærer og intern sensor.

Håper jeg får komme til deres barnehage å gjøre mine undersøkelser og jeg tar kontakt med barnehagen innen utgangen av uke 42 og for eventuelt å avtale tidspunkt for gjennomføring av undersøkelsene.

Om dere har noen spørsmål, ta gjerne kontakt med meg på telefon:..... eller på mail:.....

Mvh.....

Vedlegg 2

INTERVJU SPØRSMÅL

1. Hva legger du i begrepet / forstår du med barns selvbilde?
2. Hva legger du i begrepet selvfølelse?
3. På hvilken måte kan voksnes syn på barn påvirke barns selvbilde og selvfølelse?
3. Hvordan tror du at de voksnes holdninger påvirker barns selvbilde?
4. Hvordan kan førskolelæreren arbeide i personalgruppen med å skape gode relasjoner mellom barn og voksne?
5. Om du ser at noen i personalet har dårlige holdninger overfor barn, ville du tatt tak i dette? Og hvordan?